

Tytuł dokumentu	Numer dokumentu	Rodzaj dokumentu
Higiena rąk	PL_06_03	Polityka
Sporządzono/zweryfikowano przez	Data wydania	Data wejścia w życie
J. Cowperthwaite, J. Halpin, E. Kaczmarek, E. Lisowska, A. Kizling, J. Kolacz, A. Kliś, A. Kędzierska-Ryk	24.05.2024	31.05.2024
Właściciel dokumentu	Własność	Wersja dokumentu
Dyrektor ds. Polityk i Procedur	DaVita Polska	002
Zatwierdzono przez	Zatwierdzenie otrzymano od	Data zatwierdzenia
Dyrektor Medyczny	Sz. Brzóska	24.05.2024
Szymon Brzóska Digitally signed by Szymon Brzóska Date: 2024.05.24 10:50:05 +02'00'		

Założenia polityki:

Ręce są nośnikiem dla milionów mikroorganizmów, dlatego najwięcej zakażeń przenoszonych jest za pośrednictwem rąk. Higiena rąk jest najskuteczniejszym i najmniej kosztownym środkiem zapobiegawczym w rozprzestrzenianiu się zakażeń szpitalnych. Higiena rąk ma na celu eliminację źródła drobnoustrojów i przerwanie łańcucha zakażeń.

Cele polityki:

- A. Ograniczanie ryzyka przenoszenia mikroorganizmów zarówno z rozpoznanych, jak i nierozpoznanych źródeł zakażenia.
- B. Zapobieganie:
 - endogennym, jak i egzogennym zakażeniom u pacjentów
 - skażeniu środowiska szpitalnego potencjalnymi patogenami
 - przenoszeniu mikroorganizmów pomiędzy pacjentami
- C. Zabezpieczenie pracowników ochrony zdrowia przed ryzykiem zakażeń związanych z wykonywaną pracą zawodową.

Polityka:

1. Procedury dotyczące higieny rąk powinny obejmować zarówno mycie rąk (mydłem w płynie i bieżącą wodą) oraz dezynfekcję środkami na bazie alkoholu.
2. Środki do dezynfekcji rąk na bazie alkoholu (zawierające 75-85% etanolu, izo -propanolu lub n-propanolu), powinny być łatwo dostępne, umieszczone w miejscach opieki nad pacjentami, przy wejściach do stref klinicznych oraz rozmieszczone w strefach klinicznych.
3. Środki do mycia rąk powinny być:
 - a. zapewniane w odpowiednich ilościach, zgodnie z przepisami lokalnymi
 - b. zapewnianie w proporcji **co najmniej 1 na 8** stanowisk dializacyjnych

- c. umieszczone w dogodnych miejscach w obrębie całego ośrodka, w miejscach, w których są najbardziej potrzebne głównie tam, gdzie prowadzone są zabiegi i badanie pacjentów
- d. łatwo dostępne w strefach klinicznych
- 4. Odpowiednie środki do mycia rąk powinny być dostępne z:
 - a. odpowiednimi umywalkami do mycia rąk (bez kurków i otworu przelewowego);
 - b. dozownikami z mydłem w płynie oraz środkiem do dezynfekcji do rąk na bazie alkoholu
 - c. podajnikami ręczników papierowych
 - d. koszami na śmieci otwieranymi stopą
 - e. baterią, w której łatwo uzyskać i zamknąć wypływ wody bez zanieczyszczania rąk
 - o baterią bezdotykową;
 - o obsługiwaną łokciem, stopą lub kolaniem.
- 5. Umywalki do mycia rąk powinny być wykorzystywane wyłącznie do tego celu.
W umywalce do mycia rąk nie należy:
 - a. utylizować płynów ustrojowych
 - b. utylizować roztworów dożylnych, pozostałości napojów, płynów infuzyjnych ani koncentratów
 - c. myć jakichkolwiek przedmiotów pacjentów lub sprzętów używanych do zabiegów
 - d. przechowywać zużytego wyposażenia czekającego na odkażenie lub jego utylizację
- 6. Dozowniki ze środkiem do dezynfekcji rąk należy umieszczać:
 - a. przy wejściu do ośrodka
 - b. przy wejściu do stref zabiegowych
 - c. w każdym miejscu opieki nad pacjentami
 - d. w miejscach, gdzie przygotowywane są leki
 - e. w innych dogodnych miejscach w strefie klinicznej
- 7. Wszystkie produkty do mycia rąk mogą ulec zanieczyszczeniu, dlatego powinny być:
 - a. obsługiwane za pomocą pompki lub czujnika
 - b. regularnie kontrolowane i utrzymywane w czystości
 - c. wkłady wymieniane na nowe, nie należy ich ponownie uzupełniać
- 8. Członkowie Zespołu nie powinni używać osobistych środków do dezynfekcji rąk, natomiast powinni korzystać z tych, które udostępnia ośrodek.
- 9. Preferowaną procedurą dotyczącą mycia rąk w większości sytuacji klinicznych jest dezynfekcja rąk preparatem na bazie alkoholu.

10. Mycie rąk, zamiast dezynfekcji preparatem na bazie alkoholu dedykuje się do konkretnych sytuacji:
 - a. przy widocznym zanieczyszczeniu rąk krwią, płynami ustrojowymi lub materiałem zawierającym białko
 - b. po kontakcie rąk z organizmami wytwarzającymi przetrwalniki (np. *Clostridium difficile* lub łaseczka wąglika [*Bacillus anthracis*])
11. Każda osoba wchodząca do placówki musi wykonać higienę rąk, a przy wejściu do ośrodka powinny znajdować się wyraźnie widoczne plakaty przypominające o konieczności przestrzegania zasad higieny rąk.
12. Ręce należy myć wodą z mydłem przynajmniej:
 - a. na początku i na końcu każdej zmiany;
 - b. pomiędzy każdą procedurą podłączenia/odłączenia;
 - c. przed przerwą dla personelu;
 - d. w trakcie wizyty w łazience.
13. Należy myć nadgarstki i przedramiona, jeżeli istnieje prawdopodobieństwo, że one również zostały zanieczyszczone.
14. Zasad higieny rąk należy przestrzegać zgodnie z pięcioma momentami WHO:
 - a. Przed kontaktem z pacjentem;
 - b. Przed czystą/aseptyczną procedurą;
 - c. Po ekspozycji na płyny ustrojowe;
 - d. Po kontakcie z pacjentem;
 - e. Po kontakcie z otoczeniem pacjenta.
15. Aby ręce zostały dokładnie oczyszczone, czas dezynfekcji musi trwać odpowiednio długo, należy zwracać szczególną uwagę na miejsca, które najczęściej się pomija.
16. Członkowie Zespołu powinni zadbać o prawidłową dezynfekcję rąk:
 - a. Stosując zasadę „gołej ręki” poniżej łokcia podczas bezpośredniego kontaktu z pacjentem
 - b. Usuwać biżuterię z nadgarstka i dłoni;
 - c. Upewniając się, że ich paznokcie są krótkie, czyste i nie mają na sobie lakieru;
 - d. Zakrywając skaleczenia i otarcia wodoodpornymi opatrunkami.
17. Jeżeli względy religijne uniemożliwiają stosowanie zasady gołej ręki poniżej łokcia, członkowie zespołu mogą:

- a. Zakryć obszar od łokcia do środkowej części przedramienia;
- b. Jeżeli zostało udzielone pozwolenie – zakrywać przedramię do nadgarstka.

Środek do dezynfekcji rąk na bazie alkoholu:

18. W czasie dezynfekcji rąk za pomocą środka na bazie alkoholu:

- a. Na rękach nie powinien znajdować się brud ani substancje organiczne.
- b. Preparat do dezynfekcji rąk musi wejść w kontakt z całą powierzchnią dłoni.
- c. Należy **pocierać** energicznie dłonie, **korzystając z procedury 6 kroków oraz** zwracać szczególną uwagę na koniuszki palców, kciuki i miejsca między palcami. **w PL obowiązuje 7 kroków Higieny rąk.*
- d. Procedura powinna zajmować od 20 do 30 sekund, dopóki preparat nie odparuje, a ręce nie wyschną.

Mycie rąk:

19. W trakcie przeprowadzania procedury mycia rąk skuteczna technika mycia rąk obejmuje trzy etapy: przygotowanie, mycie oraz płukanie/wycieranie.

- a. Procedura powinna zajmować od 40 do 60 sekund.
- b. Należy zmoczyć skórę, zanim zostanie na nią nałożone mydło.
- c. Ręce należy spłukać wodą, aby mydło zostało całkowicie usunięte.
- d. Przetrzeć ręce ręcznikiem jednorazowym, aby zostały dokładnie wysuszone.

20. Jeżeli kran nie ma automatycznego czujnika, do zakręcenia należy użyć papierowego ręcznika.

Procedura 6 kroków: * w PL 7 kroków Higieny rąk

21. W trakcie mycia rąk lub dezynfekcji preparatem na bazie alkoholu należy przeprowadzać procedurę 6 kroków:

1. Pocierać dłoń o dłoń wewnętrzną stroną;
2. Pocierać po grzbiecie lewej dłoni i między palcami wewnętrzną stroną prawej dłoni i odwrotnie;
3. Ocierać ręce wewnętrzną stroną o siebie i między palcami;
4. Pocierać grzbietami palców o dłoń;
5. Pocierać rotacyjnie kciuk lewej dłoni prawą dłonią i odwrotnie;
6. Rotacyjnie pocierać wnętrze lewej dłoni opuszkami palców prawej dłoni i odwrotnie.
7. Pocierać dłonią nadgarstek lewej dłoni prawą dłonią i odwrotnie. ** w PL obowiązuje 7 kroków Higieny rąk*

22. Jeżeli wymagają tego przepisy lokalne, to do procedury mycia rąk należy dodać siódmy krok: mycie nadgarstka drugą ręką.

Krem do rąk:

23. Należy regularnie stosować nawilżający krem do rąk, aby chronić skórę przed wysuszeniem będącym efektem regularnej dezynfekcji rąk.
24. Członkowie Zespołu powinni:
- a. Nakładać krem pod koniec zmiany.
 - b. Zwracać szczególną uwagę na zaczerwienione lub suche miejsca.
25. Aby zapobiec skażeniu, krem do rąk powinien znajdować się w małych indywidualnych pojemnikach lub dozownikach mocowanych do ściany, które powinny być regularnie kontrolowane. Nie wolno ich otwierać lub ponownie napełniać.
26. Jeżeli dane mydło, płyn dezynfekcyjny do rąk bazie alkoholu powoduje podrażnienie skóry, należy skontaktować się z zespołem ds. BHP.

Obowiązki:

27. Ordynator Ośrodka / Pielęgniarka Oddziałowa są odpowiedzialni za zapewnienie, by postanowienia niniejszej Polityki były znane wszystkim członkom zespołu.
28. Ordynator Ośrodka / Pielęgniarka Oddziałowa są odpowiedzialni za zapewnienie dostępności wystarczających zapasów środków do higieny rąk.
29. Ordynator Ośrodka / Pielęgniarka Oddziałowa są odpowiedzialni za zapewnienie, aby członkowie zespołu regularnie przestrzegali zasad praktyk odpowiedniej higieny rąk.
30. Wszyscy członkowie zespołu są odpowiedzialni za przestrzeganie wymagań niniejszej polityki.

Szkolenie:

31. Szkolenie z zakresu higieny rąk stanowi integralną część obowiązkowych programów szkoleniowych i wdrożeniowych, którym muszą zostać poddani wszyscy Członkowie Zespołu.
32. W strefach klinicznych umieszczone zostaną plakaty opisujące 5 momentów WHO oraz procedurę 6 kroków (lub 7 kroków) mycia rąk oraz technikę 6 kroków (lub 7 kroków) dezynfekowania rąk środkiem na bazie alkoholu. **w PL 7 kroków*
33. Członkowie Zespołu będą podlegać corocznej kontroli w ramach procesu audytowego, aby upewnić się, czy stosują oni odpowiednie techniki higieny rąk.

Audyt:

34. Zgodność z procedurami dotyczącymi higieny rąk będzie poddawana audytowi co najmniej raz na miesiąc i częściej, jeżeli rozpoznano problemy.
35. Rozmieszczenie środków do mycia rąk oraz środków do dezynfekcji na bazie alkoholu będzie poddawane audytowi raz na 3 miesiące w ramach Audytu Higieny i Kontroli Zakażeń.

Wymagana procedura:

- 06-03 A Audyt 5 momentów higieny rąk
- 06-03-02 Plakat z 5 momentami WHO
- 06-03-01 Procedura 6 kroków (lub 7 kroków)

Referencje

- CG139 Infection: Prevention and control of healthcare-associated infections in primary and community care [Powstrzymywanie i kontrola zakażeń powiązanych ze służbą zdrowia w ramach opieki podstawowej i pozaszpitalnej], NICE [Narodowy Instytut Zdrowia i Opieki Zdrowotnej], 2012 r.
- Wytyczne WHO dotyczące higieny rąk w opiece zdrowotnej, Pierwsza Światowa Inicjatywa na rzecz Bezpieczeństwa Pacjenta „Higiena rąk to bezpieczna opieka”, Światowa Organizacja Zdrowia, 2009 r. ISBN 978 92 4 159790 6
- Clean Hands Save Lives: Patient Safety Alert [Czyste ręce ratują życie. Uwaga na bezpieczeństwo pacjentów] (Krajowa Agencja ds. Bezpieczeństwa Pacjentów, wrzesień 2008 r.)
- Revised Healthcare Cleaning Manual [Poprawiony podręcznik czyszczenia w środowisku zdrowotnym], Krajowa Agencja ds. Bezpieczeństwa Pacjentów, brytyjskie Ministerstwo Zdrowia, 2009 r.

Historia dokumentu:

Data utworzenia/weryfikacji	Wersja	Główne zmiany	Sporządzono/zweryfikowano przez
13.03.2015	01.001	Pierwszy szkic	J. Cowperthwaite
26.05.2015	001	Pierwsza wersja	J. Cowperthwaite
10-03-2021	01.002	Weryfikacja wersji 1	J. Cowperthwaite, J. Halpin
20-04-2021	002	Druga wersja	J. Cowperthwaite, J. Halpin
04-09-2023	002	Wersja druga- zmiany w dokumencie zaznaczone niebieską czcionką	E.Kaczmarek, E.Lisowska, A.Kizling, J.Kołacz, A.Kliś, A.Kędzierska-Ryk, Sz.Brzóska